

Sammanträdesprotokoll

2024:5

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

PARAGRAFER

§§33 – 50

DATUM FÖR MÖTET

2024-03-13--14

TID

18:00–21:00, 09:00–16:00

PLATS

Kyrkokansliet, Uppsala

NÄRVARANDE

Se separat sida

Utses att justera: Wanja Lundby-Wedin**Justeringens****plats och tid:**

Uppsala den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Underskrifter:

Sekreterare

Patrik Lidin

Ordförande

Martin Modéus

Justerande

Wanja Lundby-Wedin

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

Mötesdeltagare

Martin Modéus, Ordförande

Wanja Lundby-Wedin, 1:e vice ordförande

Daniel Tisell, 2:e vice ordförande, *frånvarande* §§ 41–42

Lars Johnsson, Ledamot

Olle Reichenberg, Ledamot, *frånvarande* §§ 33–35, 37–40, 49 (*delvis*), 50

Erik Sjöstrand, Ledamot

Föredragande

Helén Ottosson Lovén §§ 36, 48 (*delvis*), 49 (*delvis*)Erika Brundin §§ 36, 48 (*delvis*), 49 (*delvis*)

Malin Persson § 36

Gunnar Myrberg §§ 36, 48 (*delvis*)Karin Sarja §§ 37–40, 49 (*delvis*)

Marie Starck § 37

Anna Karlgren § 38

Lisbeth Hotti § 39

Caroline Strömbäck § 40

Mattias Thalén §§ 41–44, 48 (*delvis*)

Evelina Kaarme § 41

Kajsa Walleng §§ 42–44, 48 (*delvis*)Gustaf af Ugglas §§ 45–47, 48 (*delvis*)

Ulrica Toivonen § 46

Marie Nordström §§ 46, 48 (*delvis*)

Per Söderberg § 46

Per Starke § 48 (*delvis*)Pelle Djerf § 48 (*delvis*)Erik Lysén § 48 (*delvis*)

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 33

Sammanträdet öppnande

Efter psalmsång och bön förklarade ordföranden sammanträdet öppnat.

§ 34

Val av protokollsjusterare

Wanja Lundby-Wedin valdes att tillsammans med ordföranden justera protokollet.

§ 35

Fastställande av föredragningslista

Föredragningslistan fastställdes.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

Överläggning

§ 36

KM 2024-0006

Arbetsutskottets överläggning med kyrkomötets presidium

Arbetsutskottet överlade med kyrkomötets presidium. Från presidiet deltog ordföranden Karin Perers, förste vice ordföranden Levi Bergström, andre vice ordföranden Carina Etander Rimborg och kyrkomötets sekreterare Maria Lundqvist Norling.

Vid överläggningen behandlades frågor angående hur det tematiska kyrkomötet 2024 ska genomföras, i vilka lokaler kyrkomötet ska hållas under mandatperioden 2026–2029 och den nationella nivåns arbete utifrån Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 37

KS 2024-0094

Remiss: Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)

BeslutArbetsutskottet **beslutade**att avge yttrande enligt **prot.bil. 1**.**Ärendebeskrivning**

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till yttrande över Kulturdepartementets remiss av betänkandet Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58).

Arbetsutskottet diskuterade förslaget och gjorde några ändringar.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 38

KS 2024-0335

Remiss: Preskription av avlägsnandebeslut och vissa frågor om återreseförbud (SOU 2024:10)

BeslutArbetsutskottet **beslutade**att avge yttrande enligt **prot.bil. 2**.**Ärendebeskrivning**

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till yttrande över Justitiedepartementets remiss av betänkandet Preskription av avlägsnandebeslut och vissa regler kring återreseförbud (SOU 2024:10).

Arbetsutskottet diskuterade förslaget och gjorde en ändring.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 39

KS 2024-0270

Remiss: Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68)

BeslutArbetsutskott **beslutade**att avge yttrande enligt **prot.bil. 3**.**Ärendebeskrivning**

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till yttrande över Kulturdepartementets remiss av betänkandet Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68).

Arbetsutskottet diskuterade förslaget.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 40

KS 2024-0093

Reviderad miljöpolicy och nya övergripande miljömål för kyrkokansliet

BeslutArbetsutskottet **beslutade** föreslå kyrkostyrelsen

att anta miljöpolicy för Svenska kyrkans nationella nivå enligt förslaget.

Ärendebeskrivning

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till ny miljöpolicy för Svenska kyrkans nationella nivå, vilken ska ersätta den tidigare policyn från 2019. Miljöpolicyn innehåller den nationella nivåns vision för hållbarhetsarbetet och principer för den nationella nivåns miljöarbete. Förslaget innebär att policyn har anpassats till ambitionsnivån i Svenska kyrkans färdplan för klimatet. Vidare har de övergripande miljömålen arbetats in i en bilaga till policyn i stället för att beslutas separat såsom tidigare.

Arbetsutskottet diskuterade förslaget.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 41

KS 2024-0068

Remiss: Hemlig dataavläsning – utvärdering och permanent lagstiftning (SOU 2023:78)

BeslutArbetsutskottet **beslutade**att avge yttrande enligt **prot.bil. 4**.**Ärendebeskrivning**

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till yttrande över Justitiedepartementets remiss av betänkandet Hemlig dataavläsning – utvärdering och permanent lagstiftning (SOU 2023:78).

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 42

KS 2023-1963

SvKB: Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val

BeslutArbetsutskottet **beslutade** föreslå kyrkostyrelsen

att utfärda Svenska kyrkans bestämmelser med närmare bestämmelser om direkta val.

Ärendebeskrivning

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till Svenska kyrkans bestämmelser om direkta val. Ett antal ändringar behövde göras i de gällande bestämmelserna SvKB 2019:17 mot bakgrund av bland annat erfarenheter från kyrkovalet 2021. Vidare föreslogs ändringar med hänvisning till kyrkomötets beslut 2023 om att kyrkostyrelsen från och med 2025 ska ansvara för valsedelsdistributionen.

Arbetsutskottet diskuterade förslaget. Arbetsutskottet fann att ändringarna gällande valsedelsdistributionen inte kan beslutas förrän kyrkomötet 2024 har fattat sitt beslut i frågan och att förslaget därför skulle omarbetas inför kyrkostyrelsens sammanträde.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 43

KS 2023-1848

Direktiv till en utredning om kyrkans demokrati

BeslutArbetsutskottet **beslutade** föreslå kyrkostyrelsen

att tillsätta en utredning om hållbara demokratiska strukturer i Svenska kyrkan och att fastställa direktiv i enlighet med förslaget.

Ärendebeskrivning

Kyrkostyrelsen har i bland annat skrivelsen KsSkr 2023:1 om verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026, aviserat planen att under 2024 tillsätta en utredning om kyrkans demokrati för att ta fram faktaunderlag inom några större strukturella inomkyrkliga områden. Vid kyrkostyrelsens sammanträde 14–15 februari 2024 (§ 11) diskuterades ett underlag inför utarbetande av utredningsdirektiv och kyrkostyrelsen lämnade synpunkter till ledning för det fortsatta arbetet. Beredningen har därefter fortsatt.

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till utredningsdirektiv.

Arbetsutskottet diskuterade förslaget och gjorde några ändringar.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 44

KS 2023-1848

Val till utredningen om hållbara demokratiska strukturer

BeslutArbetsutskottet **beslutade** föreslå kyrkostyrelsen

att välja ledamöter i utredningen om hållbara demokratiska strukturer enligt arbetsutskottets förslag.

Ärendebeskrivning

I enlighet med arbetsutskottets förslag till utredningsdirektiv (§ 43) ska utredningen om hållbara demokratiska strukturer bestå av åtta ledamöter representerande nomineringsgrupper i kyrkostyrelsen samt en biskop.

Arbetsutskottet diskuterade tänkbara ledamöter i utredningen och det fortsatta nomineringsarbetet. Slutsatsen blev att arbetsutskottets samlade förslag skulle lämnas till generalsekreteraren före utskicket av handlingar till kyrkostyrelsens nästa sammanträde.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 45

KS 2024-0387

Tertialrapport 2023:3 för kapitalförvaltningsrådet

BeslutArbetsutskottet **beslutade** föreslå kyrkostyrelsen

att med godkännande lägga tertialrapport 2023:3 till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Arbetsutskottet fick en presentation av kyrkostyrelsens kapitalförvaltningsråds tertialrapport 2023:3.

Arbetsutskottet diskuterade rapporten.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 46

KS 2024-0148

Årsredovisning 2023

BeslutArbetsutskottet **beslutade**

att uppdra till generalsekreteraren att färdigställa årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2023.

Ärendebeskrivning

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2023 och information om det pågående arbetet med korrekturläsning och komplettering inför kyrkostyrelsens sammanträde. Vidare fick arbetsutskottet information om kreditgivningen inom kyrkkontot 2023.

Arbetsutskottet diskuterade förslaget och lämnade synpunkter till ledning för det fortsatta arbetet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

§ 47

KS 2023-2004

Debitering av digital infrastruktur

BeslutArbetsutskottet **beslutade** föreslå kyrkostyrelsen

att fastställa avgifter för digital infrastruktur för 2025 enligt förslaget.

Ärendebeskrivning

Kyrkomötet beslutade i november 2023 att utdebitering av den gemensamma infrastrukturen ska starta 1 januari 2025. Kyrkostyrelsen beslutade 14–15 februari 2024 (§ 6) om en avgiftsmodell för digital infrastruktur som bygger på att varje ekonomisk enhet betalar ett självkostnadspris som baseras på antalet användare.

Arbetsutskottet fick en presentation av ett förslag till avgifter för digital infrastruktur för 2025.

Arbetsutskottet diskuterade förslaget och lämnade synpunkter till ledning för det fortsatta arbetet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

Diskussion och information

§ 48

Summering presidieöverläggning den 13 mars 2024

KS 2023-2010

Arbetsutskottet summerade den genomförda överläggningen 13 mars 2024 med stiftens arbetsutskott.

Utvärdering av utredningen Gemensamt ansvar

KS 2024-0451

Arbetsutskottet fick information om och diskuterade förberedelserna för utvärderingen av de beslutade uppdragen i utredningen Gemensamt ansvar (SKU 2015:1, KsSkr 2016:6, EE 2016:1, KmSkr 2016:7) som ska redovisas till kyrkomötet 2027.

Remissammanställning: Procentspär m.m.

KS 2023-0910

Arbetsutskottet fick 8 november 2023 (§ 105) information om en promemoria rörande procentspär och förändrad fördelning av utjämningsmandat vid val till kyrkomötet, vilken hade utarbetats utifrån kyrkomötets uppdrag till kyrkostyrelsen i skrivelsen KmSkr 2022:19 (Valfrågor). Promemorian har därefter remissbehandlats.

Arbetsutskottet fick information om remissutfallet och det planerade fortsatta arbetet med en skrivelse till kyrkomötet 2024. Arbetsutskottet diskuterade informationen och lämnade synpunkter till ledning för det fortsatta arbetet.

Utredningen om Svenska kyrkans prästutbildning

KS 2020-1325

Arbetsutskottet fick information om och diskuterade den fortsatta beredningen av utbildningsfrågor med utgångspunkt i utredningen om Svenska kyrkans prästutbildning (SKU 2022:1).

Verksamhet och ekonomi 2025–2027

KS 2023-2004

Kyrkostyrelsen beredde 14–15 februari 2024 (§ 11) frågor om verksamhet och ekonomi 2025–2027, bland annat utifrån ett antal fördjupningsgenomgångar. Kyrkostyrelsen lämnade synpunkter till ledning för arbetsutskottets fortsatta beredning av kyrkostyrelsens skrivelse om verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2025–2027.

Arbetsutskottet fortsatte budgetberedningen och förde en riktningsgivande diskussion utifrån bland annat fördjupningsgenomgångar inom följande områden: Samverkan och digitalisering (digital infrastruktur respektive löneservice), kyrklig beredskap samt Act Svenska kyrkan. Vidare diskuterade arbetsutskottet – i fråga om löneservice – en särskild fråga rörande pris per lönespecifikation och lämnade synpunkter till ledning för det fortsatta arbetet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

MÖTESINSTANS

KYRKOSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

DATUM FÖR MÖTET

TID

PLATS

2024-03-13--14

18:00– 21:00, 09:00-16:00 Kyrkokansliet, Uppsala

Personalrapport 2023

KS 2024-0133

Arbetsutskottet fick information om personalsituationen i kyrkokansliet för år 2023, bland annat vad gäller arbetsmiljö, ledarskapsutveckling och personalresurser i och utanför Sverige.

Arbetsutskottet diskuterade informationen och lämnade synpunkter till ledning för det fortsatta arbetet.

Inför samråd med biskopsmötet 15 maj 2024

KS 2024-0053

Arbetsutskottet fick uppdaterad information om och diskuterade planeringen inför samrådet mellan kyrkostyrelsen och biskopsmötet 15 maj 2024.

Samråd

§ 49

Ärkebiskopens samråd med arbetsutskottet

Ärkebiskopen samrådde med arbetsutskottet om fredsteologi.

Generalsekreterarens samråd med arbetsutskottet

Generalsekreteraren informerade och samrådde med arbetsutskottet om bland annat aktuella statliga utredningar och propositioner, begravningsverksamheten, civil beredskap, kontrollstation 2024, religionsdialog och Rådet för skydd av kulturarv.

§ 50

Avslutning

Efter välsignelsen förklarade ordföranden sammanträdet avslutat.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Yttrande

Betänkandet Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58), Ku2023/01093

Svenska kyrkan bidrar till ett kulturliv som ger rum för mångas delaktighet och skapande och som skapar förutsättningar för ett levande kulturliv över hela landet. Att värna kulturlivet och kulturell samverkan är ett sätt att stärka den sociala och kulturella infrastrukturen i hela landet. Svenska kyrkan bidrar även till att kulturarvet, såväl det materiella som det immateriella, bevaras genom att det vårdas, används, utvecklas och tillgängliggörs för alla. Genom sitt rika kulturliv bidrar Svenska kyrkan till människors existentiella och andliga folkhälsa.

En oberoende granskning har visat att det samhällsekonomiska värdet av Svenska kyrkans bidrag till Sveriges kultur och kulturarv uppgår till cirka 2,3 miljarder kronor årligen. Till det kommer 2,7 miljarder kronor i indirekta effekter som arbetstillfällen för frilansande kulturarbetare. (*Svenska kyrkans samhällsekonomiska bidrag till kultur och kulturarv*, Ramboll 2020) Svenska kyrkan är således en av de största kulturaktörerna i det svenska samhället och finner det därför anmärkningsvärt att Svenska kyrkan som kulturaktör är osynligt i förslaget. Svenska kyrkan lämnar sitt remissvar mot denna bakgrund och har även granskat betänkandet utifrån ett barnrättsperspektiv.

Svenska kyrkans synpunkter

- Förslaget om att stärka samverkan mellan lokala, regionala och ideella kulturarvsaktörer ses som positivt.
- Svenska kyrkan ställer sig bakom förslaget att statsbidrag ska fördelas på sådant sätt att den konstnärliga friheten respekteras.
- Svenska kyrkan är kritisk till att begreppet ”det civila samhället” ersätts med ”det fria kulturlivet” och ser en risk med att detta skulle kunna leda till att civilsamhällesaktörer inte inkluderas i dialog och samverkan i samma utsträckning som idag.
- Svenska kyrkan är kritisk till att folkbildningen inte behandlas i betänkandet.
- Svenska kyrkan finner det anmärkningsvärt att Svenska kyrkan, liksom andra trossamfund, som kulturaktörer är osynliga i förslaget.

Utveckling av Svenska kyrkans synpunkter

- Ökat fokus på regionalt och kommunalt självbestämmande och mindre nationell styrning är centralt i utredningen. Eftersom det är främst Svenska kyrkans församlingar som bedriver kulturverksamhet, kommer det med utredningens förslag att finnas behov av samtal med Svenska kyrkans regionala nivå, stiftsnivån. Det är viktigt att Svenska kyrkan inbjuds till fortsatta samtal på regionnivå, de så kallade samråden.
- Svenska kyrkan finner det anmärkningsvärt att Svenska kyrkan och andra trossamfund som kulturaktörer näst intill är osynliga i förslaget. Svenska kyrkan tar redan stort ansvar för att tillgängliggöra kultur för alla åldrar och detta i hela landet. Svenska kyrkans viktiga roll för bland annat barns möjlighet till kultur behöver därför synliggöras under den fortsatta beredningen av förslagen.
- Svenska kyrkan finner det anmärkningsvärt att folkbildningsfrågorna inte behandlas mer i detalj i betänkandet, med hänvisning till den av regeringen tillsatta utredningen om folkbildning och folkhögskolor. Svenska kyrkan finner detta olyckligt eftersom både folkhögskolor och studieförbund är centrala för ett vitalt och fungerande kulturliv i hela landet.

Uppsala 13 mars 2024

På kyrkostyrelsens vägnar

Martin Modéus
Ärkebiskop, ordförande

Karin Sarja
Avdelningschef

Justitiedepartementet, 103 33 Stockholm
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Diarienummer: KS 2024-0335

Yttrande

Preskription av avlägsnandebeslut och vissa frågor om återreseförbud (SOU 2024:10), Ju2024/00241

Svenska kyrkans arbete med och för människor på flykt och människor i utsatthet grundar sig i en kristen människosyn som värnar varje människas okränkbara värde som skapad till Guds avbild. Svenska kyrkans församlingar runt om i landet möter i vår diakonala verksamhet människor i alla skeden i asylprocessen liksom de som lever utan tillstånd i Sverige. Svenska kyrkans anställda och ideella har en viktig roll som medvandrare och ger medmänskligt stöd till den som fått ett avslagsbeslut. Därtill har Svenska kyrkan en närvaro på förvaren och erbjuder själavård och samtal för de förvarstagna.

Svenska kyrkan lämnar enbart synpunkter på delar av betänkandet på grund av kort remisstid.

Svenska kyrkans synpunkter

- Svenska kyrkan *avstyrker* förslagen i betänkandet avseende preskription då effekterna riskerar att förstärka skuggsamhället i Sverige.
- Avser regeringen att gå vidare med förslagen i betänkandet så uppmanar Svenska kyrkan regeringen att göra en översyn av kapitel 12 i utlänningslagen (2005:716). Svenska kyrkan menar att det är särskilt viktigt att införa en möjlighet att överklaga beslut om verkställighetshinder fattade enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen.
- Svenska kyrkan anser att regeringen bör överväga att införa övergångsregler.

Utveckling av Svenska kyrkans synpunkter

Svenska kyrkan avstyrker förslagen i betänkandet avseende preskription, huvudförslaget såväl som det alternativa förslaget.

Svenska kyrkan är positiv till att utredaren inbjudit Svenska kyrkan och andra civilsamhällesorganisationer till en dialog och att de synpunkter och konsekvenser som vi framfört redovisas i betänkandet och att ett resonemang förs kring dessa.

Svenska kyrkan anser att det är en svaghet att det i betänkandet inte presenteras evidens för att de föreslagna förändringarna av preskriptionsreglerna leder till att fler följer sina avlägsnandebeslut och

lämnar landet. Liknande kritik framförs även av advokat Sait Umdi i det särskilda yttrandet. När preskriptionstiden förlängdes från två år till fyra år i och med 1989 års utlänningslag var motiveringen att det blivit vanligare att personer höll sig undan verkställighet genom att leva gömda under långa tider (prop.1988/89:86, s. 204). Såvitt Svenska kyrkan känner till har inte en utvärdering genomförts som kan visa på att den längre preskriptionstiden inneburit att fler lämnat Sverige.

Svenska kyrkan är medveten om de problem som skuggsamhället medför och är väl insatt i den utsatthet som människor utan tillstånd befinner sig i. I mötet med den enskilda individen som har ett avslagsbeslut erfar Svenska kyrkan att det många gånger finns en större rädsla för att återvända än för att leva i skuggsamhället. Något som får stöd av rapporter från Svenska Röda Korset samt Delegationen för migrationsstudier. Av forskningen framgår även att en individs beslut om ett återvändande formas av en lång rad faktorer som vägs mot varandra (se bland annat [Svenska Röda Korset, Avslag på asylansökan – Upplevelser av att leva som asylsökande i Sverige, 2023](#) och [Delegationen för migrationsstudier, De som inte får stanna – Att implementera återvändandepolitik, 2020](#)). Svenska kyrkan befarar att människor trots förändrade preskriptionsregler kommer stanna kvar i Sverige och att skuggsamhället därmed kommer förstärkas.

Med dagens regler kring preskription får staten var fjärde år en bild av vilka som vistas i Sverige och individen får en möjlighet att få en prövning om det finns grund för uppehållstillstånd. Svenska kyrkan vill här särskilt betona att barn inte kan hållas ansvariga för sina föräldrars agerande. Med möjligheten till preskription efter fyra år får barn en möjlighet till en grundprövning av sina skäl för uppehållstillstånd. Den statistik som presenteras i betänkandet för åren 2017–2022 visar på att 14–19 procent beviljats uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl efter preskription, och totalt är det 22–29 procent som beviljas uppehållstillstånd. Statistiken visar alltså på att en inte obetydlig andel trots en tidigare genomgången prövning har skyddsskäl eller annan grund för uppehållstillstånd.

En förändring av preskriptionsreglerna såsom föreslås i betänkandet innebär att den ventil som kommer finnas tillgänglig för de som har ett lagakraftvunnet avlägsnandebeslut är möjligheten att anmäla verkställighetshinder enligt 12 kap. 18–19 §§ utlänningslagen. Troligen kommer det innebära en ökning av dessa ärenden.

Svenska kyrkan konstaterar därför att det blir än viktigare att stärka rättssäkerheten i prövningen av nya skyddsskäl. Det uppdrag som regeringen gett till Statskontoret att se över kvalitet, enhetlighet och rättssäkerhet i asylprocessen, inklusive ärenden avseende konvertiter, är därför välkommet. Svenska kyrkan förutsätter att översynen även omfattar processen om ny prövning enligt 12 kap. 19 § utlänningslagen även om det inte uttryckligen framgår av uppdraget.

I praktiken är det ofta svårt för en individ, i synnerhet statslösa, att få fram bevis som visar att det som kallas praktiska verkställighetshinder föreligger. Detta kan leda till att en individ under mycket lång tid tvingas leva i en "limbosituation" där beslutet inte går att verkställa. Svenska kyrkan tillstyrkte förslagen i betänkandet *Praktiska verkställighetshinder och preskription* (SOU 2017:84) och beklagar att dessa

inte har införts (se [KS 2018:0052](#)). Svenska kyrkan befarar att denna grupp riskerar att leva i utsatthet under längre tid till följd av de föreslagna förändringarna av preskriptionsreglerna.

Avser regeringen att gå vidare med förslagen i det aktuella betänkandet så uppmanar Svenska kyrkan regeringen att göra en översyn över kapitel 12 i utlänningslagen. Svenska kyrkan menar att det är särskilt viktigt att införa en möjlighet att överklaga beslut om verkställighetshinder fattade enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen. Detta skulle innebära en ökad rättssäkerhet samt minska risken att ett avlägsnandebeslut strider mot EU-rätten eller internationella åtaganden så som barnkonventionen.

Avslutningsvis anser Svenska kyrkan att regeringen, vid förändrade preskriptionsregler, bör överväga att införa övergångsbestämmelser. Detta då de nya reglerna kommer få en viss retroaktiv verkan, något som inte är önskvärt utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv.

Uppsala den 13 mars 2024

På kyrkostyrelsens vägnar,

Martin Modéus
Ärkebiskop, ordförande

Karin Sarja
Avdelningschef

Yttrande

Betänkandet Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68), Ku2023/01197

Svenska kyrkan har granskat betänkandet utifrån en kristen grundläggande människosyn som harmonierar med mänskliga rättigheter, ett barnrättsperspektiv och Sveriges internationella åtaganden att respektera, skydda och tillgodose mänskliga rättigheter.

Staten och Svenska kyrkan bär ett ansvar för den assimilations- och försvenskningsspolitik som bedrevs mot tornedalingar, kväner och lantalaiset. Kyrkan och staten har handlat på ett sätt som bidragit till att minoriteten känt känslor av skam, smärta och otillräcklighet inför sitt språk, ursprung och kultur. Assimileringspolitiken har också indirekt åsamkat skada genom den splittring som uppkommit inom minoriteten kring synen på assimileringen och dess följder. Staten och Svenska kyrkan har därför ett stort ansvar att rätta till kvarlevande orättvisor som utgör assimileringsspolitikens konsekvenser, samt att gottgöra och bidra till upprättelse för den skada som uppstått.

Svenska kyrkan har erfarenheter och lärdomar från den pågående försoningsprocessen med det samiska folket. Den har visat hur viktigt det är att ta moraliskt och finansiellt ansvar för ett historiskt handlande. Försoningsprocessen innebär att Svenska kyrkan bidrar till att ge urfolket samerna upprättelse, att återbygga en jämlik relation samt att stärka gruppen både språkligt och kulturellt. Att möta varandra i ögonhöjd innebär att mötas i respekt, utifrån vår gemensamma mänsklighet och som jämlika inför Gud.

Svenska kyrkan anser att det berikar hela det svenska samhället om minoriteternas språk och kultur är stark och därför är även denna process med tornedalingarna, kvänerna och lantalaiset viktig för Svenska kyrkan. Svenska kyrkan har därför varit involverad i försoningsprocessen med tornedalingar, kväner och lantalaiset ända sedan förstudien *"Då var jag som en fånge." Statens övergrepp på tornedalingar och meänkielitalande under 1800- och 1900-talet.*

Svenska kyrkans synpunkter

Svenska kyrkan *ställer sig bakom* förslagen som lämnas i betänkandet.

Utveckling av Svenska kyrkans synpunkter

Svenska kyrkan välkomnar intentionerna i utredningen och delar synen på att det behöver göras insatser som främjar försoning som bidrar till upprättelse för minoriteten.

Statens och Svenska kyrkans moraliska ansvarstagande gentemot minoriteten är viktig. Det moraliska ansvaret innefattar ett ansvar som går utöver det strikt juridiska ansvaret att kompensera minoriteten för de övergrepp som skett och för att motverka att liknande händer i framtiden.

Regeringen bör erkänna de kränkningar som begåtts mot minoriteten och ta på sig ansvaret för en fortsatt sammanhållen försoningsprocess i nära samråd med minoriteten, myndigheter samt andra berörda aktörer. Regeringen behöver därför också säkerställa att minoriteten får möjlighet till finansiella resurser, inflytande och delaktighet för en fortsatt försoningsprocess.

Regeringen bör erkänna samtliga tre grupper, tornedalingar, kväner och lantalaiset, som en nationell minoritet.

Regeringen bör göra långsiktiga och permanenta insatser som bidrar till språkrevitalisering och kulturfrämjande. De olika insatserna behöver finansieras med permanenta medel i statens budget. Assimileringspolitiken har lett till att många i minoriteten förlorat språket och med det möjlighet att ta del av sin kultur. Därför är det ett särskilt ansvar nu att vidta åtgärder så att människor kan återta sitt språk.

Svenska kyrkan anser att det är angeläget att se till att barn och unga ges möjligheter till förutsättningar för att utveckla sin kulturella identitet samt sitt minoritetsspråk. Svenska kyrkan bedömer att förslagen i utredningen ger bättre förutsättningar för barn och unga att återta meänkieli som språk samt möjligheter att utveckla sin kulturella identitet. Därför är insatser som stärker barns förutsättningar att återta språk och kultur extra viktiga.

Staten bör utan dröjsmål erkänna att man agerat med underlåtenhet att skydda barn från kränkningar och övergrepp i arbetsstugor och skolhem. Skadan har inneburit en kränkning av människovärdet vilket orsakat smärta och lidande för många av dessa idag äldre och därför är det angeläget att dessa äldre personers behov och önskemål särskilt bör beaktas.

Svenska kyrkan bedömer slutligen att det är viktigt att de av kommissionen insamlade vittnesmålen som finns i boken *Som om vi aldrig funnits – Vår sanning och verklighet* sprids så att fler får ta del av minoritetens erfarenheter och upplevelser.

Uppsala den 13 mars 2024

På kyrkostyrelsens vägnar,

Martin Modéus
Ordförande, Ärkebiskop

Karin Sarja
Avdelningschef

Yttrande

Betänkandet Hemlig dataavläsning – utvärdering och permanent lagstiftning (SOU 2023:78), Ju2023/02690

Svenska kyrkan är med cirka 5,6 miljoner medlemmar landets största trossamfund och landets största civilsamhällesaktör med verksamhet i Sverige och internationellt. Svenska kyrkan är närvarande i hela Sverige genom sina drygt 1 300 församlingar. Svenska kyrkan har granskat betänkandet utifrån teologiska och etiska perspektiv, kyrkans grundläggande människosyn, ett barnrättsperspektiv, rätten till ett värdigt liv samt Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga friheter och rättigheter.

Svenska kyrkan tillstyrker utredningens förslag. Liksom i tidigare remissvar vill kyrkan särskilt lyfta fram att det är av avgörande betydelse för såväl individens trygghet som för kyrkans uppgift och trovärdighet att bikt och enskild själavård inte kan avläsas eller avlyssnas. Lagen om hemlig dataavläsning har utformats med respekt för vittnesförbudet i rättegångsbalken och den absoluta tystnadsplikten för präster. Det kan krävas svåra avvägningar vad som är att betrakta som bikt och själavårdssamtal. Svenska kyrkan bistår gärna med att underlätta för brottsbekämpande myndigheter att göra sådana bedömningar.

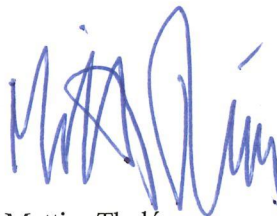
Svenska kyrkan har i tidigare lagstiftningsärenden avseende tvångsmedel uttryckt förståelse för att det öppna samhället måste ges möjligheter att förhindra allvarlig brottslighet som i högre grad blivit mer organiserad, samhällshotande och svår att bekämpa. Det finns därför ett reellt behov av att de brottsbekämpande myndigheterna ges effektiva möjligheter att såväl utreda som förhindra brott. Mot bakgrund av att hemlig dataavläsning innebär ett stort ingrepp i den personliga integriteten är det tillfredställande att lagen har utvärderats även utifrån ett integritetsperspektiv och att förtydliganden föreslås. Svenska kyrkan vill, som i tidigare remissvar, understryka att den snabba utvecklingen på detta lagstiftningsområde och dess inverkan på mänskliga fri- och rättigheter medför ett behov av en samlad utvärdering.

Uppsala 14 mars 2024

På kyrkostyrelsens vägnar,

Martin Modéus
Ärkebiskop, ordförande

Mattias Thalén
Rättschef

UNDERSKRIFTSSIDA

**Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska
underskrifter:**